

ARLA SVERIGES FORSKNINGSSTRATEGI FÖR MER MJÖLK 2025-2035

En växande svensk resilient mjölkproduktion
som bidrar till en hållbar global livsmedelsförsörjning.

FRAMTIDENS FORSKNING FÖR NYA LÖSNINGAR

Mjölproduktionen har en lång tradition i Sverige och mjölk och mejeriprodukter utgör en central del av den svenska kosten. I takt med att världens befolkning växer och välståndet ökar, stiger även den globala efterfrågan på mjölk och andra animaliska livsmedel. Detta ställer allt större krav på jordens resurser och på en hållbar utveckling av livsmedelsproduktionen.

Utöver att leverera näringsrika livsmedel bidrar svensk mjölkproduktion med flera viktiga ekosystemtjänster så som biologisk mångfald, kolinlagring, reglering av vattenflöden, pollinering och bevarandet av kultur- och rekreationslandskap. Jämfört med det globala genomsnittet är klimatpåverkan från svensk mjölkproduktion betydligt lägre, och Sveriges förutsättningar för mjölkproduktion är goda i ett internationellt perspektiv. Men precis som all matproduktion används resurser och det blir vissa utsläpp, vilket kan ha en negativ miljöpåverkan.

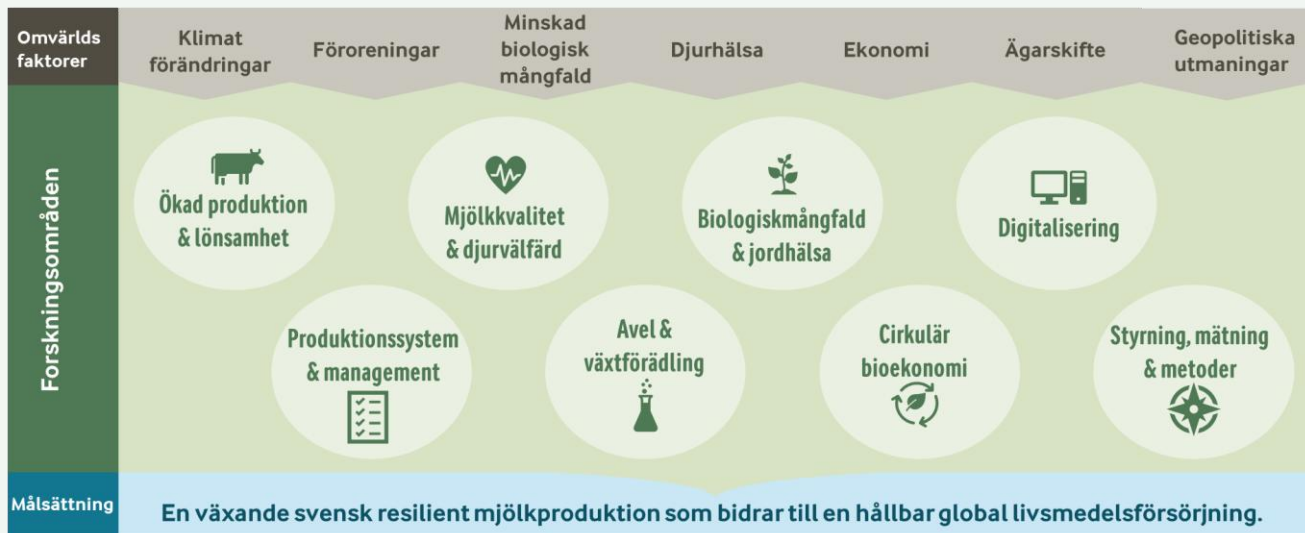
För att förstå mjölkproduktionens framtida roll är det viktigt att ha ett globalt perspektiv och skilja mellan produktion och konsumtion. Enligt den svenska livsmedelsstrategin bör produktionen öka, medan de svenska kostråden rekommenderar ett dagligt intag av cirka 3,5–5 dl mejeriprodukter. Denna strategi fokuserar på produktionen, medan Arla även har en separat strategi för hälsosam livsmedelskonsumtion.

För att kunna öka den Svenska mjölkproduktionen, och samtidigt minska den negativa och öka den positiva effekterna på miljö, behövs en djupare systemförståelse och forskning på flera nivåer – från övergripande systemanalyser till utveckling av specifika tekniska lösningar på gårdsnivå.

Forskningsbehov

En växande svensk mjölkproduktion står inför flera utmaningar och påverkas av flera omvärldsfaktorer, vilka är beskrivna på nästa sida. Baserat på dessa omvärldsfaktorer har vi identifierat de mest betydande forskningsbehoven, vilka har sammanfattats i åtta övergripande områden (se bild nedan). För att tydliggöra forskningsfokuset den närmsta tiden, har även en sammanfattning gjorts av de högst prioriterade forskningsområdena.

De forskningsbehov som Arla lyfter i denna strategi syftar till att skapa dubbel nytta: att stärka lönsamheten i svensk mjölkproduktion – vilket är avgörande för investeringar i fortsatt hållbar utveckling – och samtidigt bidra till att förbättra miljö, klimat, djurvälstånd och naturvärden. Det överordnade målet är en växande svensk resiliert mjölkproduktion som bidrar till en hållbar livsmedelsförsörjning ur ett globalt perspektiv.



Överblick över prioriterade forskningsområden samt hinder och utmaningar som önskas lösas med dessa för att nå den överordnade målsättningen.

OMVÄRLDSFAKTORER SOM SKAPAR FORSKNINGSBEHOV



Klimatförändringar

Sverige har ett mål om klimatneutralitet 2045, och mjölkproduktion kan spela en viktig roll bl.a. genom kolinbindning i gräsmarker. Klimatavtrycket av svensk mjölk är betydligt lägre än det globala genomsnittet, vilket bör beaktas i relation till den globala konsumtionen. Klimatförändringarna påverkar redan produktionen, och även om Sverige sannolikt drabbas i mindre utsträckning än många andra delar av världen, är klimatanpassning ändå en viktig del för den framtida omställningen.

Föroreningar

Föroreningar, såsom näringsläckage, ammoniakemissioner, samt bekämpningsmedelsrester utgör betydande utmaningar för livsmedelsproduktion. Dessa föroreningar påverkar inte bara miljön negativt utan kan även leda till striktare regleringar, minskad acceptans från samhället och ökade kostnader för producenterna. För att säkerställa förutsättningarna för en ökad produktion som är långsiktigt hållbar och konkurrenskraftig mjölkproduktion krävs därför insatser för att minimera föroreningar och förbättra miljöprestandan i hela produktionskedjan.

Minskad biologisk mångfald

Den biologiska mångfalden minskar både i Sverige och resten av världen. En av de drivande faktorerna är jord- och skogsbruk, vilket förändrar livsmiljöer. Minskad biologisk mångfald kan leda till sämre pollinering, färre naturliga fiender till skadedjur och försämrade mark-förhållanden, och därmed också påverka jordbruket negativt. Mjölkproduktion har en unik möjlighet att främja den biologiska mångfalden genom naturbetesmarker och gräsmarker. Att stärka den biologiska mångfalden är avgörande för att säkerställa en hållbar svensk mjölkproduktion även i framtiden.

Djurhälsa

Friska djur är grunden för en hållbar och lönsam mjölkproduktion. Efterfrågan på produkter som uppfyller olika krav och standarder för djurvälstånd ökar bland konsumenter, inom detaljhandeln och hos foodservice-företag. Med nytänkande och innovativa lösningar bör Sverige säkerställa att man fortsätter att vara ledande när det gäller djurvälstånd och djurhälsa. Dessutom finns det ett behov av att adressera det växande globala problemet med antibiotikaresistens.

Ekonomi

Den osäkra lönsamheten gör det svårt för många mjölkföretag att investera i utveckling och hållbarhetsåtgärder, vilket försvagar konkurrenskraften. Samtidigt ställs producenter inför ökande krav på miljöanpassning, djurvälstånd och spårbarhet, som ofta innebär ytterligare investeringar och administrativa kostnader. Den ekonomiska pressen riskerar att leda till minskad sysselsättning på landsbygden och försämrad konkurrenskraft.

Ägarskifte och kompetensförsörjning

Många mjölkgårdar står inför generationsväxling, vilket ofta innebär utmaningar som att hitta nya ägare eller föra verksamheten vidare inom familjen. Komplexa regelverk, höga investeringskostnader och osäker lönsamhet gör det svårt för unga att ta över. För att säkra fortsatt mjölkproduktion krävs stöd och rådgivning vid ägarskiften, samt bättre ekonomiska villkor för nya företagare. Det är avgörande att det finns människor som vill och kan producera mjölk – annars finns det ingen produktion att bygga vidare på.

Geopolitiska utmaningar

Svensk mjölkproduktion är beroende av insatsvaror som foder, energi och maskindelar, vilka kan påverkas av geopolitiska kriser där leveranskedjor drabbas av sanktioner, tullar eller transportproblem. Osäkerhet kring priser och tillgång till råvaror gör det svårare för producenter att planera för framtiden och hantera kostnader. Sammantaget innebär geopolitiska utmaningar större sårbarhet för yttre faktorer och ökade krav på robusthet i verksamheten.

BESKRIVNING AV FORSKNINGSMRÅDEN

På följande sidor beskrivs de övergripande forskningsområden som har identifierats baserat på de omvärldsfaktorer från föregående sida. De olika forskningsområdena adresserar flera utmaningar samtidigt eftersom de olika dimensionerna av en hållbar livsmedelsförsörjning – målet med strategin – ofta är tätt sammankopplade. För att ytterligare fokusera strategin för den närmsta tiden har de mest prioriterade forskningsområdena lyfts fram i slutet av dokumentet. För samtliga forskningsområden är det även viktigt att adressera 'kunskapsöverföring', när relevant, det vill säga hur forskningen implementeras på gård. Detta är fundamentalt för att målet med strategin skall nås.

Ökad produktion & lönsamhet

En förutsättning för en framtida svensk mjölkproduktion är att säkerställa investeringstakten, ägarskifte och kompetensförsörjningen. Det kräver mer kunskap om stöd och utveckling av verktyg som underlättar och förenklar beslutsprocesser för att säkerställa kapital och kompetens till branschen.

Forskning bör fokusera på att identifiera och undanröja investeringshinder, skapa incitament för hållbara investeringar på gårdsnivå och analysera vilka styrmedel som driver lönsamhet. Ytterligare behövs en bättre insikt i branschen kan göras mer attraktiv för unga. Dessutom behövs en djupare förståelse för regionala skillnader i förutsättningar, såsom geografi och markägande, för att möjliggöra skräddarsydda lösningar.

För att uppnå detta måste forskning inom ekonomi och stödsystem med särskilt fokus på jordbruket förstärkas, vilket är avgörande för att bygga ett hållbart, robust och konkurrenskraftigt system för framtiden.



Ökad produktion & lönsamhet

FOKUS

- Lönsamhet
- Ägarskifte
- Investeringsbeslut

Produktionssystem och management



FOKUS

- Fodereffektivitet
- Fodertillskott
- Stallsystem

Produktionssystem och management

Effektivitet är en grundläggande förutsättning för hållbar mjölkproduktion, både ekonomiskt och miljömässigt, där särskilt fodereffektivitet har en avgörande betydelse.

Ett viktigt element för att öka fodereffektiviteten är foderkvaliteten, speciellt av grovfoder. Vall är Sverige största gröda, men forskningen ligger efter jämfört med många andra grödor. Här behövs mer forskning, tillsammans med ett större fokus på optimerad fodersammansättning samt miljöpåverkan från olika fodermedel.

Vidare är utveckling av moderna stallsystem viktig, för att förbättra både djurvälstånd och produktionsresultat. Det finns också ett stort behov av bättre metoder för att minimera emissioner av metan och ammoniak, till exempel genom användning av metanfilter eller tillsatser till stallgödsel. Även tekniker för stallgödselhantering och -spridning för mindre gårdar och fält behöver utvecklas.

Ett annat område är metanreducerande fodertillskott och deras effekter på både klimatpåverkan och mjölk kvalitet för att ytterligare minska mjölkproduktionens bidrag till klimatförändringar.

Detta förutsätter ökad forskning om nya teknologier och lösningar på gårdsnivå.

BESKRIVNING AV FORSKNINGSMRÅDEN

Mjölkkvalitet och djurvälstånd

Djurvälstånd är en förutsättning för en hållbar mjölkproduktion. Ett fokus på djurhälsa är viktigt både för djurvälstånden och mjölkkvaliteten, men även för miljö och gårdens ekonomi.

Ett viktigt forskningsområde är utvecklingen av nya och effektiva metoder för att stärka det förebyggande smittskyddsarbetet på mjölkgårdar. Genom att förbättra rutiner och teknik för smittskydd kan man minska risken för sjukdomsutbrott.

Mastit är den vanligaste och mest kostsamma sjukdomen hos svenska mjölkkor. Fortsatt forskning kring tidig upptäckt och förebyggande juverhälsa är därför viktig, både för djurens välmående och lantbrukarens ekonomi. Forskning kring klövhälsa är också av stor betydelse, då friska klövar är nödvändiga för djurens rörlighet, välbefinnande och produktivitet.

Dessutom är det viktigt att öka kunskapen för att minska risken med antibiotikaresistens, eftersom spridning av resistent bakterier kan få allvarliga konsekvenser för både djur och människor. Genom att prioritera och samordna forskning inom dessa områden kan mjölkproduktionen utvecklas mot större hållbarhet, hälsa och säkerhet.



Mjölkkvalitet och djurvälstånd

FOKUS

- Smittskydd
- Klövhälsa
- Minska dödlighet

Avel och växtförädling



FOKUS

- Klimatanpassade grödor
- Lokala proteingrödor
- Mindre vommetan

Avel och växtförädling

Avel och växtförädling är centrala forskningsområden för att stärka konkurrenskraften och framtidssäkra svensk mjölkproduktion, men kan också vara avgörande för klimatanpassning i och med framtida klimatförändringar.

Genom avel för kor med lägre vommetanproduktion, samt bättre hälsa och motståndskraft mot sjukdomar, kan klimatutsläpp minska samtidigt som djurvälstånd och produktivitet förbättras.

Forskning kring lokala proteingrödor kan minska beroendet av importerat foder. Växtförädling kan även göra grödor mer tåliga mot klimatförändringar. Förädling av vall- och foderväxter anpassade till svenska förhållanden ger högre skördar, bättre näringsinnehåll och ökad markhälsa.

Dessa satsningar skapar möjligheter för svensk mjölkproduktion att effektivt utnyttja resurser, minska klimatpåverkan och bibehålla lönsamhet, samtidigt som näringen kan dra nytta av nya grödor och ett förändrat klimat.

BESKRIVNING AV FORSKNINGSMRÅDEN

Biologisk mångfald & jordhälsa

Att bevara och stärka biologisk mångfald samt främja god jordhälsa är avgörande för en långsiktigt hållbar mjölkproduktion i Sverige.

Betesmarker och slåtterängar som sköts av mjölkgårdar är viktiga livsmiljöer för många hotade arter. Forskning kring hur mjölkproduktion kan integrera naturvård, till exempel genom betesdrift och anpassad skötsel, är avgörande för både produktion och biologisk mångfald. Kombinerad uppfödning av ungdjur och skötsel av naturbetesmarker kan ytterligare stärka dessa värden.

Ökad kunskap om olika naturelement och alternativa produktionssystem, kan gynna både biologisk mångfald, klimatarbete och vattenkvalitet. Det samma gäller ökat fokus på växtföljd och ökad diversitet av grödor, till exempel blandvall, som även kan främja en god jordhälsa.

Ett mer holistiskt synsätt och ökat forskningsfokus på samspelet mellan produktionsmark och omgivande områden, tillsammans med utforskning av regenerativt jordbruk, är viktigt för att stärka både biologisk mångfald och jordhälsa. Detta bidrar till ökad ekosystemresiliens och stärker mjölkproduktionens roll i att nå samhällseliga och miljömässiga mål.



Biologisk mångfald & jordhälsa

FOKUS

- Naturbetesmarker
- Naturelement
- Jordhälsa och regenerativt jordbruk

Cirkulär bioekonomi



FOKUS

- Gödselhantering
- Biogas
- Fossilfria drivmedel och gödningsmedel

Cirkulär bioekonomi

Utvecklingen av en cirkulär bioekonomi är central för att säkerställa en resurseffektiv och hållbar svensk mjölkproduktion, samt att stärka konkurrenskraften. Genom att optimera användningen av biologiska resurser och återföra näringsämnen från restprodukter, exempelvis gödsel och foderrester, kan kretsloppet slutas och miljöpåverkan minska. Kors unika förmåga att använda biomassa som inte kan konsumeras direkt av människor bör utnyttjas (tex genom biprodukter från livsmedelsindustrin) för att minska konkurrensen om land, vilket är viktigt att ta med i design av foderstater.

Ett centralt inslag är att maximera nyttan av stallgödsel – inte bara genom effektiv spridning för att minska näringsförluster och utsläpp, utan även via tekniker som biogasproduktion, näringsseparering och framställning av biokol för kolinlagring. Området innefattar även övergång till fossilfria bränslen och gödningsmedel för att minska klimatpåverkan. Ytterligare ett viktigt fokus är växtföljd, fånggrödor och andra sätt att minska förluster och öka cirkulariteten. Då extrema väderförhållanden förväntas öka, är vattenhushållning också ett viktigt forskningsområde. Detta måste hanteras både genom klimatanpassning, men även genom system för smartare vattenanvändning.

Forskning inom detta område kräver både lösningar på gårdsnivå, men även i relation till andra sektorer, för att säkerställa att mjölksektorn bidrar till ett hållbart livsmedelsystem.

BESKRIVNING AV FORSKNINGSMRÅDEN

Digitalisering

Digitalisering och nya teknologier som AI, sensorer och bildigenkänning skapar stora möjligheter att effektivisera svensk mjölkproduktion, minska miljöpåverkan och optimera resursanvändning. Till exempel kan användningen av big data-lösningar, där data samlas in från satelliter, fält och stall och analyseras för att ge en helhetsbild av gårdens status, vilket gör det möjligt att identifiera förbättringsområden, förutse behov och snabbt agera vid förändringar. Realtidsövervakning av djurens hälsa med sensorer och kamerateknik innebär att sjukdomar och stress kan upptäckas tidigt, vilket leder till minskad användning av antibiotika och förbättrat välbefinnande för djuren.

Digitala varningssystem för växtskadegörare och sjukdomsutbrott gör det möjligt att minska användningen av bekämpningsmedel, då insatser kan riktas exakt där de behövs. Precisionsjordbruk med hjälp av drönare, GPS och

bildigenkänning bidrar till att optimera gödsling, bevattning och bekämpning, vilket ytterligare minskar miljöpåverkan och kostnader. Det omfattar även utveckling av digitala verktyg för att övervaka biologisk mångfald och naturvärden, så att lantbruket kan bidra till ökad biodiversitet.

Utvecklingen av transparenta datasystem och blockchain-teknologi gör det möjligt att dokumentera och spåra produktionsmetoder och hållbarhetsarbete längs hela värdekedjan. Detta underlättar för lantbrukare att visa sitt arbete med djurvälstånd, miljö och biologisk mångfald, och ger konsumenter möjlighet att göra mer medvetna val.



Digitalisering

FOKUS

- AI/sensorer
- Datahantering
- Beslutsstöd

Styrning, mätning och metoder



FOKUS

- Effekter av politiska styrmedel
- Systemanalys och metodutveckling
- Kunskapsspridning

Styrning, mätning och metoder

För att stärka konkurrenskraften och en hållbar mjölkproduktion är det viktigt att utveckla och förfinas system för styrning, mätning och metodutveckling. Detta forskningsområde kompletterar övriga och bidrar till att samla och sprida kunskap, öka förståelsen ur ett systemperspektiv samt utveckla verktyg och arbetsmetoder för landets mjölkgårdar.

En central uppgift är att undersöka hur olika styrmedel kan stödja en hållbar utveckling och att utvärdera effekterna av dessa, både miljömässigt och ekonomiskt. Det krävs också nya metoder och verktyg för att mäta och följa utvecklingen, så att gårdarna kan arbeta mot tydliga mål och kontinuerlig förbättring. Ett område är till exempel utveckling av metoder för att mäta biologisk mångfald, samt framtida hållbara och resilienta gårdstyper som utgår från lokala förutsättningar, inklusive den ekonomiska effektiviteten. Ytterligare ett specifikt område är att förbättra kunskap och beräkningar för organogena jordar i klimatberäkningar.

För att säkerställa att insatser leder till en nettovinst och undvika suboptimering, krävs ett livscykelänkande som adresserar hållbarhet i ett brett perspektiv. På så vis kan forskningen bidra till positiva effekter både nationellt och globalt.

PRIORITERADE FORSKNINGSMRÅDEN

De åtta forskningsområdena belyser vad som krävs för att utveckla en växande och resilient mjölkproduktion i Sverige, med målet att bidra till en hållbar global livsmedelsförsörjning. För att tydliggöra vårt strategiska fokus för den närmsta tiden har vi identifierat fyra prioriterade forskningsområden med särskilt stort behov, vilka presenteras på denna sida.

1

Mer detaljerade klimatberäkningsmodeller

Ett prioriterat forskningsområde är att förbättra klimatberäkningsmodeller och inkludera fler åtgärder för minskad klimatpåverkan i beräkningar av klimatavtrycket, samt att vidareutveckla metoder för att beräkna klimatpåverkan mer precist för olika utsläpp. Detta kan bidra till mer rättvisa jämförelser och effektivare insatser för att minska miljöpåverkan.

2

Minska utsläpp från stall och stallgödsel

Ett andra prioriterat forskningsområde är att utveckla teknologier för att minska utsläppen av ammoniak (NH_3), dikväveoxid (N_2O) och metan (CH_4) från stall och stallgödsel. Detta innefattar exempelvis användning av metanfilter, surgörande medel, nitrifikationshämmande ämnen samt metoder för stallgödelspridning. Forskning inom detta område är avgörande för att uppnå både nationella och internationella miljömål.

3

Inhemskt proteinfoder

Ett tredje prioriterat forskningsområde är utvecklingen av inhemska proteinfoder i Sverige. Forskning kan fokusera på att identifiera och förbättra odling, bearbetning och användning av svenska proteinråvaror som exempelvis åkerböna, ärtor och raps. Detta stärker självförsörjningen och minskar beroendet av importerade foder, vilket är särskilt viktigt ur ett beredskapsperspektiv. Genom att satsa på inhemska alternativ ökar motståndskraften mot störningar i globala leveranskedjor och lantbrukets långsiktiga hållbarhet förbättras.

4

Organogena jordar

Ett fjärde prioriterat forskningsområde är hantering av organogena jordar, såsom torvjordar, med fokus på att minska klimatutsläpp och samtidigt främja naturrestaurering. Forskning behövs kring metoder för återvätning, förändrad markanvändning och hållbar odling som minskar utsläppen av växthusgaser, samt hur restaurering av dessa marker kan bidra till ökad biologisk mångfald och förbättrade ekosystemtjänster. Det är även viktigt att utveckla mer precisa beräkningsmetoder för klimatutsläpp från organogena jordar, för att kunna göra rättvisa bedömningar av effekterna. Dessutom behövs kunskap om hur man bäst identifierar och prioriterar de områden där insatser för minskade utsläpp och naturrestaurering ger störst klimat- och miljönytta.

FÖRUTSÄTTNINGAR

För att lyckas med denna forskningsstrategi, och med att skapa en dubbel nytta genom att både öka lönsamheten för svenskt mjölkproduktion, samtidigt som att bidra till en positiv utveckling inom miljö, klimat, djurvälstånd och naturvärden, krävs stöd och samarbete mellan flera aktörer.

Samarbete och kunskapsutbyte: Effektiv forskning kräver samarbete mellan lantbrukare, akademi, näringsliv och andra samhällsaktörer. Ett öppet kunskapsutbyte och starka partnerskap är avgörande för att omvandla forskningsresultat till praktik. Som en av världens ledande mjölkproducenter har Arla en unik möjlighet att sprida forskningsresultat, både inom kooperativet och internationellt. Det är viktigt att forskningsutlysningar inom livsmedel riktar sig såväl till små- och medelstora företag som stora globala företag och att kooperativa företag ges en särskild status som företrädare för många små företag i primärproduktionen. Som ägare av Arla har bönderna en central roll, och de har även aktivt deltagit i utvecklingen av denna forskningsstrategi, för att säkerställa ett fokus som även är relevant på gårdarna.

Tillräckliga resurser: Strategin behöver långsiktiga investeringar, både i form av ekonomiska medel och tillgång till kompetens, teknik och infrastruktur. Framförallt är det viktigt att det finns grundfinansiering som kan motfinansiera de resurser som Arla investerar i forskning.

Anpassningsförmåga: Strategin måste vara flexibel och kunna anpassas till nya forskningsrön, teknikskiften och förändrade samhällskrav. Det sker ständigt nya saker och att ha en flexibel tillgång är en förutsättning för att få önskade resultat.

Implementering på gårdsnivå: För att strategin ska göra verklig skillnad behöver kunskap och innovationer snabbt och effektivt nå ut till gårdarna och omsättas i praktiken. Det betyder att samtliga forskningsområden, där det är relevant, bör ta hänsyn till hur resultaten bäst kan omsättas i praktiken och implementeras på gårdarna.

FAKTA SVENSK MJÖLKPRODUKTION

Idag finns det ca 2 600 mjölkgårdar och knappt 300 000 mjölkkor i Sverige och vi är självförsörjande på mjölkprodukter till 70 procent. Sverige skulle behöva ca 125 000 fler mjölkkor, en ökning med 40 procent, för att uppnå 100 procents självförsörjningsgrad. En sådan ökning skulle dessutom ge ca 11 000 nya jobb.

Produktionen

- Antalet mjölkkor ökar igen, efter en minskning under flera år, men antalet gårdar fortsätter att minska.
- Den genomsnittliga besättningen är på ca 113 mjölkkor.
- Mjölkproduktion är den livsmedelsproduktion som har bäst förutsättningar på de nordligare breddgraderna.

Mjölakens kvalitet och ursprung

- Svenska kor har en hög djurvälstånd och betar utomhus under sommaren.
- Sverige använder minst antibiotika i djurhållningen av alla EU-länder.
- Svenska mjölkkor äter i huvudsak gräsbaserat grovfoder odlat på gården.

Koppling till andra produktioner

- En naturlig koppling finns mellan mjölk- och nötköttproduktion, där 60 % av allt nötkött i Sverige kommer från mjölkproduktionen.
- Cirka 17 % av den svenska mjölken är ekologisk, men andelen har minskat de senaste åren.

Miljö och landsbygd

- Betande kor bidrar positivt till biologisk mångfald genom att upprätthålla öppna landskap och naturbetesmarker som gynnar en stor artrikedom, och betesmarker bidrar till kolinlagring i marken.
- Mjölkproduktionen är en viktig del av landsbygdens ekonomi och identitet.



Arla Sveriges Forskningsstrategi för Mer Mjölk 2025-2035
Strategin är framtagen av Arlas avdelning för Jordbruk, hållbarhet och kommunikation (ASC)
Och förankrad med Arlas svenska förtroendevalda mjölkbönder.
Det fungerar som ett guidande arbetsdokument för Arla och samarbetspartners
och uppdateras vid behov